

Varkensbedrijf Melvert reorganiseert vaccinatiestrategie Rota aanpakken met geregistreerd vaccin

Tekst en beeld: Rob van Ginneken

Interne biosecurity veiligstellen, besmettingsdruk laag houden en een hele rij vaccinaties. Geert-Jan van Thiel trok in het verleden alles uit de kast om problemen met diarree bij pasgeboren biggen te voorkomen. Sinds een half jaar past van Thiel echter een ander vaccin toe, waardoor er gesneden is in het aantal vaccins met behoud van resultaat. "Het is mij wel duidelijk nu dat het rota-virus de aanjager is van meer ziektes."

Bedrijfsleider Geert-Jan van Thiel is niet gierig met kalk in de kraamstallen. De biggennesten en de controlegangen worden, zeker in de eerste levensdagen van de biggen, regelmatig ingestrooid met kalk. "Kalk is een goedkoop product om de besmettingsdruk laag te houden en door de controlegang ook in te strooien, minimaliseren we kruisbesmettingen van ziektes."

Met ziektes doelt Van Thiel eigenlijk op diarree, waar het bedrijf in het recente verleden veel problemen mee heeft gehad. Van Thiel glimlacht: "Ik ben inmiddels gespecialiseerd in diarree. Alle veroorzakers hebben we al voorbij zien komen." Om serieus te vervolgen: "Het lastige van diarree is dat het zichzelf heel makkelijk verspreidt. Ik ben er van overtuigd dat 90 procent van de besmettingen plaatsvindt door versleping. Daarom besteden we veel aandacht aan het verlagen van de besmettingsdruk en aan de interne biosecurity."

Vaccinaties

Maar Van Thiel weet inmiddels ook dat alleen managementmaatregelen niet voldoende zijn om de verschillende ziekteverwekkers in toom te houden. Vaccinaties zijn onontbeerlijk, claimt hij. Tot ruim een half jaar geleden hanteerde Van Thiel verschillende vaccinatieschema's. "We vaccineerden tegen coli, met een auto-vaccin tegen clostridium en tegen het rota-virus met een product dat in de varkenshouderij wordt ingezet, maar eigenlijk alleen de registratie voor rundvee heeft. Daarnaast hadden we ook nog verschillende entschema's, afhankelijk van de pariteit. De oudereworpsdieren werden niet gevaccineerd tegen rota."

Dierenarts Chris Schouten (DAP Aadal) haakt in: "Het rota-virus komt vooral voor bij de tomen van eersteworpsdieren. Het afweersysteem van deze dieren is vaak niet eerder in aanraking gekomen met de ziekteverwekker en heeft geen afweerstoffen die het door kan geven aan haar biggen. Zeker op bedrijven waar de ziekte rondwaart, komen de gelten op latere leeftijd wel in contact met het virus en geven ze de antistoffen door aan hun biggen." Volgens Schouten wordt de impact van de ziekte in de sector

Schouten verzorgt de vaccinatie op het bedrijf. De gelten worden op 6 en 2 weken voor het werpen gevaccineerd. De oudereworpsdieren op 2 weken.

behoorlijk onderschat en, dat baart hem nog meer zorgen, er is eigenlijk nauwelijks een goede behandelmethode. "De uitval die door het rota-virus veroorzaakt wordt, kan enorm oplopen. Daarnaast is het een aanjager van andere problemen, zoals clostridium en coli. Omdat rota een virale infectie is, helpt het inzetten van antibiotica niet, maar bij besmettingen met coli wordt weer wel antibiotica ingezet dat vervolgens de darmflora aantast."

Volgens Schouten was er in het verleden in Nederland een geregistreerd rota-vaccin dat toepasbaar was in de varkenshouderij, maar die is uit de handel genomen. Nu is er alleen nog een product dat eigenlijk alleen geregistreerd is voor de rundveehouderij, maar onder de cascade-regeling in de varkenshouderij mag worden toegepast. De cascade-regeling houdt

Van Thiel houdt de besmettingsdruk laag in de afdeling. 90 procent van de besmettingen wordt volgens hem rondbezorgd door versleping.

De biggen worden beschermd tegen rota via de moedermelk.

De uitval die door het rota-virus veroorzaakt wordt kan enorm oplopen. Daarnaast is het een aanjager van andere problemen, zoals clostridium en coli. Omdat rota een virale infectie is, helpt het inzetten van antibiotica niet, maar bij besmettingen met coli wordt weer wel antibiotica ingezet dat vervolgens de darmflora aantast.

in dat een product dat niet voor varkens geregistreerd is, wel ingezet mag worden indien het als oplossing fungeert voor een probleem dat het welzijn van het varkens aantast. “En in het geval van rota is dat zeker het geval”, stelt Schouten.

Tsjechisch vaccin

Met het vaccinatieprogramma dat opgesteld was op het Erpse bedrijf, konden de veehouder en dierenarts uit de voeten. “Maar meerdere keren vaccineren is toch een arbeidsbelasting en vergroot de kans op fouten waardoor de vaccinatie niet effectief is”, is de mening van Van Thiel en Schouten. Via het netwerk van Schouten kwam de dierenarts op het spoor van een rota-vaccin dat geproduceerd wordt in Tsjechië door de firma Bioveta. Lange tijd bediende de producent alleen de regionale markt, maar in samenwerking met de Nederlandse firma KernFarm is het vaccin nu ook in de Nederland beschikbaar. KernFarm B.V. is een veterinaire groothandel die samenwerkt met de dierenarts, verzorgt de distributie en werkt aan de registratie voor o.a. Nederland, België en Duitsland van dit vaccin. Schouten verduidelijkt: “Het betreft hier dus een vaccin dat in Europa geregistreerd is voor toepassing in de varkenshouderij. Dat betekent dat effectiviteit bewezen is.”

Schouten vaccineert inmiddels 20.000 zeugen binnen de praktijk met het vaccin. “Ik heb geen kwantitatief onderzoek verricht naar het percentage uitval of verlaging van het antibioticaverbruik. Maar gevoelsmatig zeg ik dat het een stuk effectiever is.” Schouten wordt daarbij meteen ondersteund door de praktijkervaringen van Van Thiel. “We hebben flink kunnen snijden in het aantal vaccinaties. We hebben eerst alleen het vaccin veranderd, maar stapsgewijs hebben we nu ook de andere vaccinaties afgebouwd. Vandaag vaccineren we alleen nog tegen rota. Daarmee is bewezen dat rota een aanjager is van andere ziektes.” Schouten vult aan: “Het vaccin bevat overigens ook een coli-component dat bescherming biedt tegen geboortediarree. Dus daar biedt het ook bescherming tegen. Maar het vaccineren tegen clostridium is overbodig gebleken.”

Effectiviteit bewezen

Sinds de vaccinatiestrategie gewijzigd is, vaccineert Schouten de drachtige zeugen op 2 weken voor het werpen en de gelten op 6 en 2 weken voor het

Bedrijfsprofiel

Geert-Jan van Thiel (37) is bedrijfsleider op vermeerderingsbedrijf Melvert in Erp. Het bedrijf is eigendom van de familie Kuunders en telt 1.850 zeugen in een traditioneel week-systeem. Het bedrijf speent gemiddeld 29 biggen per zeug en kent een uitvalpercentage van 15 procent over het afgelopen jaar. De Topigs 20 zeugen worden gekruist met een Piétrain-eindbeer en realiseren 2,4 worpen per jaar.

Chris Schouten (53) is varkensdierenarts bij dierenartsencombinatie Aadal. Dierenartsencombinatie Aadal is gevestigd in Heeswijk-Dinther.

Chris Schouten (links) en Geert-Jan van Thiel (rechts).

werpen. “Zoals gebruikelijk moet het bij gelten geboost worden. Vervolgens heeft het immuunapparaat 2 weken nodig om de antistoffen te vormen die via de melk bij de big terechtkomen.”

Van Thiel ziet in ieder geval verbetering optreden in het aantal klinische diarreegevallen, ondanks dat het aantal vaccinaties verminderd is. Helemaal verrassend was dat niet, verklaart hij. “Collega's van een andere locatie hadden al eerder ervaring opgedaan en dat was voor ons de aanleiding om ook hier te starten.” Arbeidstechnisch heeft het in ieder geval al een plus, zo geeft Van Thiel aan. “We hoeven minder te vaccineren en dat verkleint het risico op fouten, herhaalt de bedrijfsleider nogmaals. Van Thiel haalt een voorbeeld aan uit de tijd dat er nog apart gevaccineerd werd tegen coli. “We werden ineens geconfronteerd met heel veel diarree in de kraamhokken. Uit de snelsten bleek dat het om coli ging, terwijl we daar toch tegen vaccineerde. Het bleek dat er in die drukke periode niet sluitend gevaccineerd was.”

Maar ook Schouten hoort positieve geluiden terug van andere klanten. “De vaccinatiegraad tegen rota is in onze praktijk opgetrokken naar 60 procent. Ik ben blij dat we in staat zijn om met één prik bescherming te bieden tegen diverse ziekteverwekkers, waar voorheen 3 vaccinaties nodig waren. Wellicht zijn er in Europa nog meer vaccins beschikbaar waar we nu het bestaan nog niet vanaf weten, maar die wel helpen bij ziektes die economische schade veroorzaken. Als dierenarts beschikken wij niet over die kennis en het netwerk. Terwijl het ons wel helpt bij onze belangrijkste taak; het leveren van goede veterinaire praktijk en het voorkomen dat dieren ziek worden.”